

Pojdi na ...

LIRIČNO TIHOŽITJE: O MEDITATIVNI POEZIJI AFANASIJA FETA

■ v ODZIVI

Piše: Luka Benedičič

Afanasij Afanasjevič Fet (1820–1892) je bil eden najpomembnejših ruskih postromantičnih pesnikov 19. stoletja – ob boku z Nekrasovom, Tjutčevom in še kom. Čeprav ima v ruski poeziji mesto klasika, je Fet na slovenskem literarnem tržišču precejšnja neznanka. Prvi sodobnejši prevod Feta v slovenski jezik je prispeval **Drago Bajt** (leta 1979) z objavo v *Sodobnosti*, prevajala pa sta ga tudi **Tone Pavček** in **Slavko Justinek**. A samostojne knjižne izdaje do zdaj še ni bilo. Zato se je Založba Družina lani, ob 200-letnici Fetovega rojstva, odločila za dvojezično izdajo z naslovom *Plašni vzdih, šepetanje*: izbor kakšnih 80 pesmi, v katero je vključila prevode vseh treh omenjenih prevajalcev.

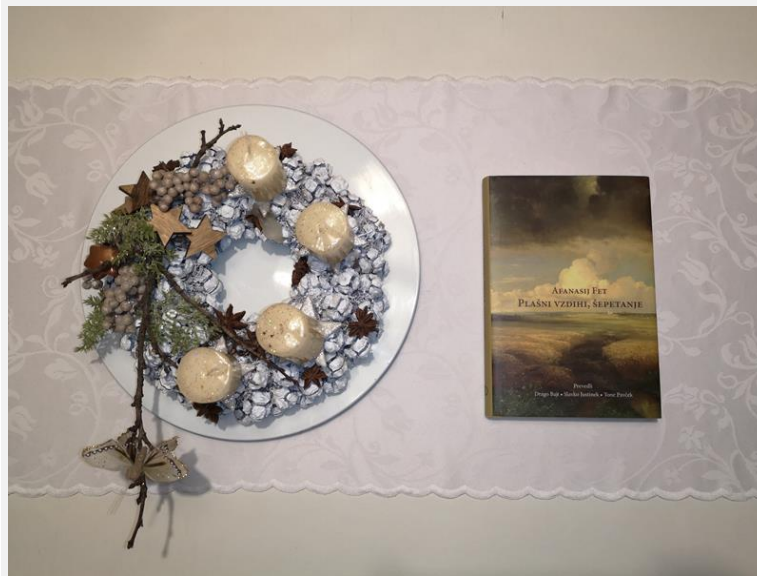
Afanasij Fet v upodobitvi Ilje Repina. Foto: Wikipedia

Za vse, ki se s Fetom srečujete prvikrat, sledi kratka biografska uvertura, povzeta po Bajtovem spremnem tekstu.

Fet je bil nemškega rodu, a rojen v Rusiji. Ko je njegova mati Charlotte E. Foeth zanosila z njim, je živela v nemškem Darmstadtu, z dvaindvajsetimi leti pa je zapustila Fetovega očeta in pobegnila v Rusijo. Očaral jo je tamkajšnji graščak Šenšin iz Orlovske gubernije (takrat star štirinštirideset let), po katerem je ob rojstvu dobil priimek tudi mali Afanasij, čeprav Šenšin ni bil njegov biološki oče. Ker pa je bil priimek prevzet nezakonito, se je moral s štirinajstimi leti preimenovati po svojem nemškem priimku (Foeth) v Feta. Pozneje se je preimenoval nazaj v Šenšina, priimek Fet pa je ostal njegov pesniški psevdonim.

Študiral je nemško literaturo na moskovski univerzi: prevajal je Goetheja, Schillerja, Heineja, pa tudi Lamartina in rimske pesnike. V poznejših letih je denimo prevedel Schopenhauerjevo znamenito delo *Svet kot volja in predstava* pa Ovidove *Metamorfoze*, Goethejevega *Fausta* in Vergilovo *Eneido*. Prvo pesniško zbirko *Lirični panteon* je izdal z dvajsetimi leti (1840). Kot ugotavlja Bajt, je bil to ugoden čas za uveljavitev nove pesniške generacije (Puškin umre '37, Lermontov '41, Kolcov malo pozneje), a je začelo pesništvo – zaradi družbene angažiranosti tega časa – izgubljati na pozornosti brailstva in založništva. Vzpel se je ruski realizem – v formi proze in dramatike.

Feta pa družbeni realizem ni zanimal. Njegova poezija spominja, vsaj po temperamentu, na hvalnice Frančiška Asiškega; Fet je poln občudovanja narave, obenem pa v njej odkriva narative, ki govorijo tudi o človeku: njegovem izvoru, smrti in življenjskih kontrastih – s hrepenenjem v njihovi sredi. Vnemajo ga vprašanja o času in minevanju, o ljubezni in trpljenju. Vseskozi pa ohranja spoštljivo razdaljo do življenja, njegove skrivnosti in mnogoterosti njegovih porajanj. Večkrat se ustavi in prisluhne: »Kako ta zvok je čist, prepoln svetlobe,/med vsemi najbolj radostno pojoč;/začutim – k njemu me neso, med grôbe,/tja nekam daleč, lahno zibajoč.« (prev. Slavko Justinek)

Literarno (in praznično) tihožitje v objektivu pesnika in recenzenta Luka Benedičiča.

Fet je iz svojih pesmi namerno izpraznil »ideje časa« – aktualne tendence in družbenost –, čeprav je bilo v tedanji Rusiji priljubljeno ravno nasprotno; na pesniškem piedestalu je sedel Nekrasov, izrazilo družbeno angažirani pesnik. Fet pa je umetnost ločeval od političnega. »Umetnik ljubi le eno plat predmetov: njihovo lepoto,« je zapisal. Njegova poezija je zasledovala esenco romantičnih pokrajin – ideal večne lepote; čiste forme življenjske vsebine. V njegovih pesmih se je to odrazilo v obilici motivov iz narave in poskusih zблиžanja narave z večnimi človeškimi slutnjami: »Zbežale sence so poletne/in njih vznemirjenost prešla,/zato bolj vidne, bolj dovtetne/luči so jasnega neba.//Kot da s svetlobo vsevidečo/ta čas si sam obdarovan/za videnje v naravo spečo« (prev. Tone Pavček). Na ta račun je bil deležen številnih očitkov, češ da gre za nadarjenega, a ozkoglednega pesnika, ki piše »zelo ljubke pesmice«, a takšne, »da bi jih lahko napisal konj, če bi se naučil pisati verze«. Kritiziran je bil tudi zaradi drugih konservativnih stališč; nasprotoval je agrarni reformi in univerzitetnemu šolanju.

Fenomen fetovske lirike se je v našem prostoru kot duševno sorodna forma pojavil in razcvetel dokaj nedavno; trdil bi, da manj kot stoletje nazaj. Ni naključje, da je med Fetovimi prevajalci tudi Tone Pavček, ki je v sorodni pesniški obliki in slogu naslavljal številne taiste intimistične

in bivanjske tematike. Pa vendar sta živela več kot pol stoletja in slabih dva tisoč kilometrov narazen v prostoru-času; kakorkoli se že to prevede v horizontu duševnosti in življenjske izkušnje. Sicer pa je danes ob branju Fetovih pesmi čutiti določen anahronizem. Odnos do lepote in narave postaja v kapitalizmu vse bolj stvar zasebne sfere. Naša življenja so vpeta v dinamičen in produktiven ritem; postanka za meditativne impresije ni veliko. Odnos do narave je drugače zaznamovan, kot tudi narava sama; vse močnejša je vloga mest in izčrpavanja naravnih surovin.

V prvi vrsti pa so Fetove pesmi, to je jasno, namenjene užitku v verzih, ki so preprosti – marsikdo bi (ali je) pristavil, da celo preveč –, a ne izpraznjeni. Preprostost, očitnost in samoumevnost so pogosto očitki, izhajajoči iz horizonta, ki so ga družbene okoliščine prisilile v mišljenje vedno večje kompleksnosti okolja, v katerem živimo. Obenem pa je porajanje tovrstne kritike že v Fetovem času opozorilo, da je stiliziranost Fetovega horizonta in njegova distanca do družbenih dogajanj, ki so bila sredi devetnajstega stoletja v Rusiji zelo dinamična, v prvi vrsti nekaj osebnega, ne kulturnega.

Sicer pa se preprost izraz včasih precej močneje usede v dušo kot zapleten. Zato sam najraje berem Feta kot glasnika videnja sveta, ki ga sam pogosto prezrem. Pa čeprav se mi kot impresija ali milina stalno suče pred očmi: »Ni daleč dan, ko nas objame/ljubezni blagodejni čas,/ko zora nežno skloni name/od rose čisti svoj obraz.« (prev. Slavko Justinek)

Ni daleč dan, ko je Manja Žugman napisala recenzijo "[medenega pisca](#)."

@ E-Mail

Tweet

Pregled ocene

Ocena uporabnikov: Bodite prvi !

Oznake:

LITERARNA KRITIKA

LITERATURA

ODZIVI

POEZIJA

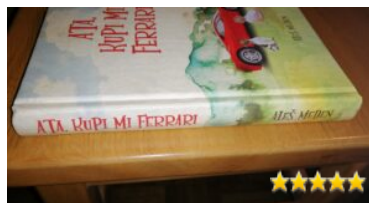
UMETNOST

ČLANKI S PODOBNO TEMATIKO:

LITERARNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠE PISMO NOVOLETNIH ZAOBLJUB

🕒 December 6, 2020

»ATA, KUPI MI FERRARI,« VZTRAJA PISATELJ ALEŠ MEDEN

🕒 December 3, 2020

JANEZ KERIN, PRESEDNIK ZKDS: »DELOVATI MORAMO PO NAČELU ZKP – ZDRAVE KMEČKE PAMETI.«

VIZUALNA UMETNICA NEA LIKAR IN NJENA EVOLUCIJA NEŽNOSTI

🕒 November 5, 2020

JUŠ ŠKRABAN: IZMUZLJIVOST V PESNIŠKEM RIBARJENJU

🕒 October 14, 2020

OBJAVITE KOMENTAR

Za objavo komentarja morate biti prijavljeni.

za iskanje vnesite besedo in pritisnite 'enter'

PRIJAVITE SE NA E-NOVICE

Ime:

Vaše ime

Email address:

Vaš e-poštni naslov

Potrdi

SPREMLJAJTE NAS NA FACEBOOKU

Prijubljeno Zadnje Komentarji

ZAKON – DA ALI NE
★★★★★ ⌚ January 18, 2017

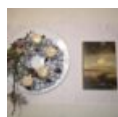
PROMOCIJA POEZIJE SREČKA KOSOVELA V TUJINI
★★★★★ ⌚ March 29, 2017

NIHČE NI ODVEČ!
★★★★★ ⌚ April 21, 2017

PUSTI, NAJ TE NOSI VODA
★★★★★ ⌚ January 12, 2017

LIRIČNO TIHOŽITJE: O MEDITATIVNI POEZIJI AFANASIJA FETA
★★★★★ ⌚ January 6, 2021

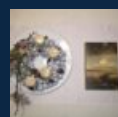
Uporabniško ime

.....

Prijava

Zapomni si

- Pozabljeno geslo?

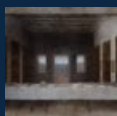

LIRIČNO TIHOŽITJE: O MEDITATIVNI POEZIJI AFANASIJA FETA
★★★★★ ⌚ January 6, 2021

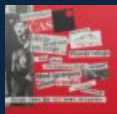
NEIMENOVANJE MAG. MARKA REPNIKA:
»NA VRSTI JE OČITNO LJUBITELJSKA
KULTURA.«

★★★★★ ⌚ December 31, 2020

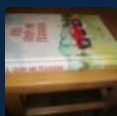
VARUHI PREHODA

★★★★★ ⌚ December 9, 2020

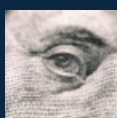
LITERARNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠE PISMO
NOVOLETNIH ZAOBLJUB

★★★★★ ⌚ December 6, 2020

»ATA, KUPI MI FERRARI,« VZTRAJA
PISATELJ ALEŠ MEDEN

★★★★★ ⌚ December 3, 2020

ZAKON – DA ALI NE

★★★★★ ⌚ January 18, 2017

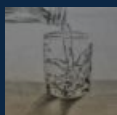
PROMOCIJA POEZIJE SREČKA KOSOVELA
V TUJINI

★★★★★ ⌚ March 29, 2017

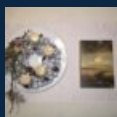
NIHČE NI ODVEČ!

★★★★★ ⌚ April 21, 2017

PUSTI, NAJ TE NOSI VODA

★★★★★ ⌚ January 12, 2017

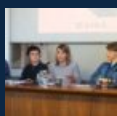
LIRIČNO TIHOŽITJE: O MEDITATIVNI
POEZIJI AFANASIJA FETA

★★★★★ ⌚ January 6, 2021

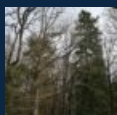
ANALIZA ASOCIACIJE O STANJU
POKLICNIH NVO V KULTURI V LOKALNIH
SKUPNOSTIH

★★★★★ ⌚ October 8, 2018

IZOBRAŽEVANJE NA PODROČJU
SODOBNEGA PLESA: POTENCIALI IN NUJNI
UKREPI

★★★★★ ⌚ March 21, 2019

USTVARJALCI V ČASU KARANTENIJE: KO
VLADA NOVA ZVER

★★★★★ ⌚ March 17, 2020

METLIŠKI FOLKLORISTI NA PLESNI
PUSTOLOVŠČINI V RUSIJI

★★★★★ ⌚ October 6, 2017

“VČERAJŠNJI DNEVI PLEŠEJO Z MENOJ”

⌚ February 22, 2018

